

OZVĚNY SMIDARSKA

KVĚTEN 1995
Kč 4,-

11

Z obsahu čísla: Slovo starosty X Když se dva perou - ZDV a ZD Smidary X Seriál F. Vaníčka - vzpomínka na Viléma Svobodu X Z překladů F. Vaníčka X Malěj a Anna Kopečtí v naší škole X Historické okénko X Matrika X Křížovka

SLOVO STAROSTY

Velkým problémem naší společnosti, a tudíž i našeho obecního úřadu, je likvidace a skladování odpadů. Zákon o odpadech vymezuje dobu tzv. skládek tuhého domovního odpadu do července roku 1996. Po této době končí i naše skládka "Šutrák". Vzniká otázka - co s odpady? Obecní úřad vede jednání s okolními obcemi a snaží se společně zajistit řešení.

Hlavním problémem jsou finance a je naší snahou, aby byly pro občana co nejmenší na vynaložení svozu odpadu a jeho uložení.

V současné době je bezpodmínečně nutné zapojení všech obcí na Technické služby Nový Bydžov - to znamená popelnicový sběr a odvoz. Místo skladování odpadu je v současné době předmětem jednání. Nabízí se nám jednak ASA Lodín, potom další zahraniční společnost, nebo navážení do Chvaletic. Cena u těchto nabídek je finančně 400-800 Kč /tunu odpadu bez dopravy na skládku/. Samotný svoz odpadu činí v současné době včetně nájemného za popelnici 410,-Kč.

Nabízí se řešení vybudování veřejné skládky v Novém Bydžově za spoluúčasti všech obcí Novobydžovska. Informativní finanční náklad na vybudování, včetně separace odpadu, činí cca 12-14 mil. Kč. V přepočtu nákladů a doby trvání skládky se jeví tato alternativa jako nejvýhodnější včetně možnosti finanční podpory okresního úřadu nebo SFŽP.

Ať řešení bude jakékoliv, končí kontejnerový odvoz odpadů z obcí Křičov, Loučná Hora a nejpozději od 1.7.1995 budou zavedeny v uvedených obcích popelnice. Ukončení skládky "Šutrák" je spojeno s provedením rekultivace pozemku a výsadbou odpovídající zeleně dle požadavku odboru životního prostředí.

Jan Šefara
starosta

JAKÁ JE SITUACE V PLYNOFIKACI

V těchto dnech byl vytypován prostor pro postavení regulační stanice. Došlo k podstatné změně v místě stavby. Zatím, co první úvaha byla přivést vysokotlak do Smidar cca 2 - 2,5 km, předpokládaný finanční objem 2 - 2,5 mil.Kč, změnou přímo v Loučné Hoře umožní snížit finanční výdaje. K uvažované výstavbě obecní úřad zaslal podnikům Tiba a Triola dopis se žádostí o finanční podporu, což se již kladně projevilo souhlasem Tiby a čekáme kladnou odpověď Trioly. Obecní úřad projednal a zadal vypracování studie plynofikace s vypracováním následné projektové dokumentace.

Nastává první fáze příprav realizace samotné plynofikace, která je spojena s vystavením stavebního povolení a s tím spojená jednání s vlastníky pozemků, kudy povede trasa vedení plynu a příprava výběrového řízení pro podniky na provádění stavby. Tím byly vytvořeny předpoklady pro zahájení vlastní plynofikace Smidar a obcí v roce 1996.

Jan Šefara

Maminko, tatínku, nezapomněli jste...?

Stává se to příliš často. Nejdříve napětí a potom radost z narození potomka zažene z hlavy řadu praktických starostí. A když pak přijdou i ty — shání se kočárek, postýlka, šatičky. Ne, že by to nebylo potřeba, ale neměli bychom zapomínat ani na jiné záležitosti.

Náš nový malý člen rodiny bude jistě potřebovat lékaře.

Čím mladší je, tím více. Později sice už bude jistě zdravý, ale zase bude potřeba ho očkovat, aby mu zdraví vydrželo. A to všechno by mohlo přinést problémy. Proč? Protože rodiče zapomněli dítě přihlásit ke zdravotnímu pojištění...

Je to už tak. Svoboda rozhodnutí se vztahuje i na toho malého človíčka, samozřejmě prostřednictvím jeho rodičů. Zákon ČNR č. 550/1991 Sb. totiž ukládá zákonným zástupcům dítěte — tudíž vám — přihlásit ho ke zdravotnímu pojištění. Ke které pojišťovně, to však nechává zcela na vás. Musíte volit tak, aby vám vaše dítě později nevyčítalo...

Žádná pojišťovna vaše dítě nemá odmítnout, VZP ho přivítá.

Z časopisu VZP Jistota (ová)

SPOLU DOBROVOLNÝCH HOSTŮ CHOTĚLECE POŘÁDA DNE 20.5.1995
V 17.30 HOD. CVIČENÍ ZÁSADOVÝCH DRUŽSTEV MU SMIDARY A HOSTŮ
NA MÍSTNÍM HRŠTĚ V CHOTĚLECE. CVIČENÍ SE ZÚČASTNÍ AŽ
10 DRUŽSTEV SBL. OBČERSTVENÍ JE ZAJIŠTĚNO V MÍSTNÍM
POBÝTISŤOVĚ U ZELENÉHO HÁJE.

Red.

Když se dva perou

Co je za takové situace prospěšné členům a co zaměstnancům?

Jak víte, v r.1992 vzniklo Zemědělské družstvo vlastníků Smidary. Situace mezi oběma právními subjekty, tj. ZD Smidary a ZDV Smidary, je značně napjatá.

Pokusím se situaci uvést na pravou míru. Věřím, že vyvolá značnou odezvu, neboť vyvstane množství nezodpovězených otázek.

Letošní duben zahájilo ZDV valnou hromadou, kde byly podávány značně zkreslené informace o vztazích i o restitučním plnění mezi oběma uváděnými podniky.

Od r.1992 požaduje vedení ZD Smidary potřebné doklady nutné k vydávání majetku oprávněným osobám /tjz. restituentům/. Přes několikrát ústní a písemné žádosti byly doklady předloženy až v září 94 a navíc pouze plné moci k vypořádání živého a mrtvého inventáře dle zák. 229/91 Sb. I přes tento nedostatek bylo umožněno čerpat ZDV restituce od 1.prosince 92. K tomu existuje řada předávacích protokolů, takže požadavky ze zák. 229/91 Sb. byly vypořádány beze zbytku.

Otázkou sporu je řešení majetkových podílů dle zák.42/92 Sb. /transformačních podílů/. ZDV užívá od výše jmenovaného data roku 92 bezplatně budovy, které jsou připraveny k převodu dle výše uváděného zákona. Do dnešního dne nelze tuto transakci provést, neboť vedení ZDV nepředložilo doklady opravňující je k převzetí majetkových podílů z transformace svých členů.

Takže si klademe otázku:

- 1/ Proč práv. zástupce ZDV JUDr. Aleš Žejdl požaduje řešení u sankční komise, ale její žádost o doplnění příslušných dokladů pak nerespektuje?
- 2/ Proč zástupci ZDV podávají zkreslené informace a haní pracovníky ZD Smidary?

Na vše je pravděpodobně jednoduchá odpověď. Je ZDV oprávněno převzít majetkové podíly svých členů /zák.42/92Sb./ ?

Sankční komise nemohla vůbec zahájit řízení, protože nezískala podklady umožňující toto provést.

Další otázkou k zamyšlení je fakt, že někteří pracovníci /i z vedení ZDV/ si ponechali svůj majetkový podíl v původním družstvu. Proč? Mohli přece převést svůj veškerý majetek do ZDV, a ne si alibisticky ponechat "něco" na horší časy.

Jednal by někdo z Vás členů tak, že bez patřičných dokladů vydá majetek značné hodnoty /cca 10 000 000 Kč/ ? Existuje jistota, že nebudou oprávněné osoby zneužity? Nebál by se někdo soudní dohry při neoprávněném vydávání ?

Zástupci ZD Smidary - Červeněves jsou připraveni, jakmile obdrží veškeré doklady, vydat nemovitosti oprávněným osobám a zajistit tak převod na katastrálním úřadě v Hradci Králové na oprávněné osoby.

Předkládáme Vám tuto úvahu k posouzení a úsudek o tomto problému nechť si učiní každý sám.

Za ZD Smidary: Jaroslav Růžička
předseda představenstva

VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI SMIDAR

Václav Šrám

kněz a historik

Zdeněk Slavík

Mezi v současné době tak trochu zapomenuté historiky patří katolický kněz Václav Šrám. Snad je to dáno i tím, že archivní prameny k jeho životu a dílu jsou velmi skromné. Kupodivu ho nevzpomíná ani jinak podrobné dvousvazkové dílo Františka Kutnara *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepiscectví* / SPN Praha I. díl 1973, II. díl 1977.

Narodil se ve Velké Jesenici, okres Náchod dne 29. května 1851 a byl pokřtěn hned následujícího dne. Otec Josef Šrám byl domkářem ve Velké Jesenici. Matka Marie, rozená Kratinová, pocházela z nedaleké Šeřeče. Měl bratry Karla, Josefa a Jana. Začal se vzdělávat na jednotřídní škole ve Velké Jesenici a pokračoval ve čtvrté třídě hlavní školy v Náchodě. Gymnasium studoval od roku 1864 v Hradci Králové. Patřil mezi dobré studenty, na konci prvního ročníku byl jedenáctý z 45 studentů. Během celého studia byl osvobozen od školního. Hradecké gymnasium navštěvoval až do pátého ročníku. Od šestého ročníku pokračoval ve studiu v Rychnově nad Kněžnou. Hned v sextě byl jeho třídním profesorem historik August Sedláček, který Šráma učil němčinu, češtinu a dějepis. V dalších ročnících již nebyl třídním, ale stále jej učil dějepis. Zde můžeme možná hledat zálibu v dějepise. Na tomto gymnasiu také v roce 1872 maturoval.

Po maturitě nastoupil do biskupského semináře v Hradci Králové, k čemuž se rozhodl pravděpodobně až v posledním ročníku. Po absolvování byl dne 3. srpna 1876 vysvěcen na kněze od královehradeckého biskupa Josefa Jana Haise a první mši svatou sloužil ve svém rodišti. Roku 1872 byl odveden a ustanoven jako kaplan zeměbrany.

Od 7. září 1876 působil jako kooperátor v německé farnosti Olešnice v Orlických horách. Na vlastní žádost byl ustanoven 10. května 1878 za kaplana do České Skalice. Zde poprvé se setkáváme s jeho historickou a vlasteneckou prací. Založil zde čtenářskou besedu a napsal knihu *Historický popis okresu Českoskalického*, kterou vydalo nakladatelství Mojmíra Urbánka v roce 1882. Kniha začíná kapitolou *Povšechný přehled okresu Českoskalického / hranice, všeobecný tvar a povaha půdy, podnebí, vodstvo, plodiny,*

obyvatelé, živnosti, prostředky spojovací, školství, správa úřední, správa církevní/. Nejrozsáhlejší částí jsou Dějiny a místopis jednotlivých míst. V této části postupně popisuje jednotlivé obce v okrese. Všímá si dějin obce, kostela, fary, školy, někde i záložen. Kniha je doplněna tabulkami a barvotiskovou mapou okresu. Na konci se nachází velmi podrobný Seznam jmen osob a míst. Celá kniha má 108 stran. Václav Šrám čerpal z literatury, pramenů, pravděpodobně spolupracoval i se svými kolegy a představiteli jednotlivých obcí.

Na tuto knihu se odvolává i August Sedláček v díle Hradv, zámky a tvrze království českého. V kapitole Skalické tvrze / s.47, 48, 49/ a tvrze na panství náchodském / s.52, 55, 57, 58/.

V České Skalici psal též články do časopisu Malý čtenář. Jeho první článek vyšel pod názvem Druhý Šalamoun / Malý čtenář, únor 1883 roč.I., sešit 6, s.6/ napsal jej podle francouzského vzoru. Druhým je Zbožný kníže / Malý čtenář, červen 1883, roč.II., sešit III, s.11/. Bohužel se mi nepodařilo prostudovat pro nedostupnost tento časopis ročník III. z roku 1884 kompletně a částečně ročník II. z roku 1883.

Ve svém životopise v pamětní knize kostela ve Starém Bydžově uvádí, že v této době přispíval i do "Denních listů".

Se studenty z České Skalice dal podnět k zasazení desky prof. Františku Smetanovi v jeho rodných Sviništlanech, která byla odhalena 15. srpna 1882. Dále pomáhal při získání povolení k výstavbě pomníku Boženy Němcové na náměstí před školou v České Skalici. Za své působení v duchovní správě dostal od biskupské konzistoře v Hradci Králové dne 25. prosince 1881 pochvalný list.

Protože se chtěl osamostatnit a v České Skalici neměl velkou naději na vyšší postavení, složil v květnu 1882 katechetickou zkoušku pro střední školy. Poté byl výnosem c.k. zemské školní rady v Praze a biskupskou konzistoří v Hradci Králové jmenován katechetou při obecné a měšťanské škole chlapecké a ve 4. a 5. třídě školy dívčí v Poličce. Učil pochopitelně náboženství, dokonce kratší dobu i dějepis a zeměpis ve 2. třídě. Jeho působení ve funkci katechety nejlépe ukazuje zápis v Pamětní knize obecné a měšťanské školy v Poličce 1879 - 1909 při příležitosti jeho odchodu: "Ač přejeme mu ze srdce povýšení tohoto, loučíme se přec s upřímným žalem s učitelem příčinlivým a žactvem oblíbeným, s kolegou nad jiné upřímným a milým." Roku 1884 účastnil se misí v obci Telecí, kde nastydl a dostal žaludeční katar, na radu lékaře se vzdal funkce katechety. Odtud odchází na vlastní žádost na

volnou faru do Markoušovic u Trutnova.

Byla to opět německá farnost. Do kostela opatřil Boží hrob, nechal pozlatit sochu Zmrtvých vstalého a betlém, ten také doplnil dalšími předměty. Opravil bohoslužebné náčiní a opatřil různá plátna na oltář. Zavedl náboženská cvičení a chtěl založit zbožný spolek. Své působení v Markoušovicích hodnotí jako nejismutnější časy z celého života, asi proto nezanechal v pamětní knize ani jeden vlastnoruční záznam.

Potom zažádal na faru v Borovnici v okrese Benešov a byl tam přeložen. Na faru se přistěhoval 10. dubna 1888. Jeho noví farníci pro něho přišli v četném počtu až do Kuňovic a u dveří kostela jej přivítal P. Keblovský administrátor excurrendo. Předchůdce P. Rezek byl starý a nemocný. Zde našel faru otlučenou, jediná káma schopná provozu, okna chatrná, takéž pozemky byly pronajaty, panu faráři zbyla malá zahrádka. Začátek byl ve znamení stavebních úprav na faře, v kostele i na hřbitově. Nezanedbal ani vybavení kostela bohoslužebnými rouchy, náčiním a knihami. Je samozřejmé, že za hlavní považoval duchovní službu svým farníkům. V pamětní knize farního úřadu v Borovnici začal psát stručné zápisy z historie farnosti, které jsou neukončené. V květnu 1894 začalo jednání mezi konzistoří a panem farářem Šrámem o vyměnění za beneficium ve Starém Bydžově, protože tamní duchovní správce Václav Lachman špatně vycházel se svými farníky. Beneficium v Borovnici bylo chudší, proto musel dokonce pan farář Šrám dopláct P. Lachmanovi za lepší beneficium.

Do Starého Bydžova dorazil v sobotu 28. července 1894 časně ráno. Zde si všímal místních dějin a památek. Během jednoho roku sepsal a dal do tisku spis Chrám Páně sv. Prokopa v Starém Bydžově, jeho patronové, dějiny a památky. Podklady čerpal hlavně z pamětních knih farních, školních, ze zádušních účtů a literatury. Kniha obsahuje 73 stran, vydal ji vlastním nákladem, ač v knize je uvedena jako vydavatel Hospodářská beseda. Zisk měl být věnován na vnitřní výzdobu kostela a doufal, že členové Hospodářské besedy rozprodají tuto knihu. Náklad byl 400 výtisků, ještě po roce zbývalo 180 výtisků neprodaných, takže pan farář místo zisku měl nakonec škodu. Celé dílo je rozděleno na 12 částí: I. Mistopis farnosti, II. Popis kostela, III. Doba předhistorická, IV. Od zavedení křesťanství v Čechách až do r. 1450, V. Od r. 1450 až do reformace katolické r.1621, VI. Od reformace katolické až do znovuzřízení samostatné duchovní správy v r.1787, VII. Od znovuzřízení samostatné duchovní správy až po dobu nyníjší, VIII.

Záduší kostela sv. Prokopa, IX. Při kostele sv. Prokopa jsou založeny následující fundační mše sv., X. Posvátné sochy /ve farnosti/, XI. Školství, XII. Dodatek /Pamětihodné události a přehled pohybu obyvatel ve farnosti od r.1788-1894/. Knihu vyliskla v Novém Bydžově tiskárna V.a A. Janaty. V pamětní knize si stěžuje, že pan Jindřich Doležal, zdejší rolník, poslanec na zemském sněmu a starosta okresního zastupitelství, si nekoupil ani jeden výtisk.

Ve Starém Bydžově se hlouběji zabýval historicko-stavebním průzkumem sobě svěřeného kostela. Na půdě kostela objevil v místech, kde byl původně nad lodí dřevěný strop, místa po zasazených trámech, dále na mnohých místech v lodi opálené kameny po požáru, který datoval do švédských válek. Na evangeliijní straně před schody na kazatelnu objevil zazděné místo cihlami, které určil buď jako zazděné dveře do bývalé sakristie, nebo místo po náhrobním kamenu. Při opravě dlažby nechal na svůj náklad otevřít kryptu a zpřístupnit ji. V pamětní knize starobydžovského kostela podrobně popsal postup prací i nález rakví příslušníků šlechtického rodu Kapounů ze Svojkova. Epitaf rodiny Jindřicha Kapouna ze Svojkova byl za působení faráře Šráma vyčištěn akademickým malířem Ludvíkem Nejedlým v Novém Bydžově, vystaven na národopisné výstavě v Praze a potom předán k úschově a ošetřování do muzea v Novém Bydžově, kde se dosud nachází. Dalším předmětem předaným do muzea byla cínová křtitelnice, za kterou muzejní spolek nechal zhotovit do kostela novou. Při rušení a rozvážení kopce Perštejnek nedaleko fary byly objeveny neglazované gotické kachle pocházející asi z poloviny 15. století, které ukazují výjevy ze života Kristova a Panny Marie, šlechtické znaky, středověký turnaj a podobně. Tyto kachle po očištění předal pan farář opět do muzea v Novém Bydžově a zde si je můžeme prohlédnout. Dále bylo nalezeno křesadlo. Nejvzácnějším nálezem byl peníz, pravděpodobně zlatý, který mohl být barbarským padělkem zlatého solidu Filipa Makedonského; jeho osud se mi nepodařilo zjistit. Velkou pozornost věnoval zápisům do pamětní knihy, kde se můžeme dočíst mnoho o historii Starého Bydžova.

Nezapomínal ani na opravy farního kostela. Pořídil novou křížovou cestu a Boží hrob. Opravil hlavní oltář a pobočné oltáře. Faktéž byl vymalován kostel a fara. Dále nechal částečně na vlastní náklad upravit bývalý hřbitov.

Ve Starém Bydžově máme doklady i o Šrámově činnosti hospodářské. Byl členem Hospodářské besedy, stal se zakládajícím členem Spořitelního a záložního spolku ve Starém Bydžově, který byl

úředně registrován 22.prosince 1897. Zod počátku byl jeho předsedou až do 14. dubna 1902, t. j. do odchodu do Smidar/, byl propagátorem venkovských spořitelen a přednášel o nich i ve Vinarech, Hlušicích, Žlunicích a Uhništlanech, kde byly později založeny.

Musíme si však uvědomit, že byl hlavně duchovním správcem, proto si všimnu i jeho duchovního působení. Již v roce 1895 obnovil pobožnost křížové cesty, kterou konal v neděli a v pátek o 14 hodině. Na přání svých farníků zavedl v měsíci květnu májové pobožnosti. Dne 9. května 1896 se konalo ve Starém Bydžově sv. břimování, které uděloval sám královéhradecký biskup Eduard Jan Brynych. V roce 1897 byla založena Jednota ustavičného klanění Nejsvětější svátosti oltářní, která měla 48 členů. V roce 1898 se pan farář raduje z primice p.Františka Zmítka, zdejšího rodáka. V roce 1900 organizoval svaté misie a v roce 1902 obnovu sv. misie – s výsledkem první nebyl příliš spokojen, ale účast věřících na obnově sv. misie pana faráře již uspokojila. Musíme si připomenout, že v této době dochází k odklonu lidí od náboženství a zvláště katolického. Ve Starém Bydžově se mu dostalo uznání od jeho nadřízených. V roce 1897 obdržel expositorium canoniale a v roce 1901 prosynodialia.

Blízkým spolupracovníkem Václava Šráma ve Starém Bydžově byl učitel Adolf Slavík. Působil jako ředitel kůru, za což byl oceněn biskupskou konzistoří, později byl pokladníkem Spořitelního a záložního spolku.

V listopadu 1901 zemřel ve Smidarech p.František Malý ve věku 88 let. Krátký čas administroval faru starší kaplan Josef Pfof. Poté byla smidarská fara svěřena faráři Václavu Šrámovi, který se do Smidar přestěhoval 17. dubna 1902. Slavnostní instalace do úřadu se konala 11. května 1902. Pan farář byl po nemoci. Místo obvyklé instalační hostiny poskytl 200 K pro chudé.

Zde napsal své nejrozsáhlejší dílo, Paměti městečka Smidar nad Cidlínou. Dílo nejlépe charakterizuje hned úvod, kde píše: "Připomínám, že "Paměti" psány jsou pro obyvatele domácí, a tím snadno každý si vysvětlí, že nalézá se v nich mnoho, co pro širší veřejnost zajímavosti postrádá." Knihu napsal tak, aby se v ní místní obyvatelé dozvěděli co nejvíce o svých předcích, bohatě cituje z městských knih, matrik, odkazuje se na poznámky prof. Malého z novobydžovského musea, informace učitelů, literaturu. Knihu napsal a do tisku připravil během dvou let. Jeho práce byla usnadněna tím, že farní archiv měl doma na faře a archiv města byl uložen na radnici. Kniha obsahuje tyto kapitoly: Kniha prvá -

Smidary až do povýšení za městečko r. 1562. Červeněves, Mělník, Pernštejn, Loučná Hora, Meziříčí, Chotělice, Křtčov. Kniha druhá – Panství smidarské od r. 1558 do konce 17. věku. Kniha třetí – Panství smidarské ve věku 18. a 19. Kniha čtvrtá – Dějiny Smidar do konce věku 17. Kniha pátá – Dějiny městečka Smidar ve věku 18. Kniha šestá – Dějiny městečka Smidar ve věku 19. Kniha sedmá – Zemědělství a roba. Kniha osmá – Řemesla a jarmarky. Kniha devátá – Věci náboženské. Kniha desátá – Školství. Kniha jedenáctá – Zdravotnictví. Kniha dvanáctá – Chudinství. Kniha třináctá – Život společenský. Kniha čtrnáctá – Obce přífařené. Dodatek – Odhalené desky básníku Karlu Sudimíru Šnajdrovi a sjezd rodáků smidarských. Doplnky. Abecední ukazovatel. Kniha má 384 stran, je doplněna fotografiemi tištěnými na křídlovém papíře a dvěma plány, které nakreslil jeho synovec Karel Šrám, učitel v nedalekých Vínarech. Pan farář vydal tuto knihu vlastním nákladem. Za jeho života nebyla zcela rozebrána a při projednávání pozůstalosti dlužil biskupské knihtiskárně ještě 550 K. Kniha byla ještě několik let po jeho smrti rozprodávána.

Za jeho působení ve Starém Bydžově a Smidarech publikoval též v týdeníku *Obnova*. Rozsáhlý článek pod názvem *Prelát František Fiala* kaplanem a farářem ve Smidarech *Obnova* č. 46, roč. XL., 1905/ napsal o jednom ze svých významných předchůdců. Dále jsou v tomto týdeníku drobnější články ze života farnosti a o místních událostech, které nejsou podepsány, ale je možné, že je psal pan farář Šrám.

Po celou dobu působení měl k dispozici kaplana p. Josefa Červínku, který dokonce po smrti V. Šráma administroval faru do roku 1911. Po svém předchůdci měl druhého kaplana Jana Šmika, který byl záhy odvolán. Ve farním archivu se dochoval dopis konzistoři ze dne 30.5.1905, ve kterém žádá o přidělení druhého kaplana, protože byl nemocný a v zimě nemohl navštěvovat nemocné a dělat pohřby. Trpěl emfysemem, srdeční chorobou a prodělal ledvinovou nemoc. Později se stal druhým kaplanem p. Stanislav Kordule. V roce 1907 na radu lékaře se V. Šrám odebrá na léčení do lázní Luhačovice.

Duchovní činnost pana faráře Šráma ve Smidarech byla rovněž bohatá. V roce 1903 zavedl nedělní odpolední kázání, téhož roku zavedl křesťanská cvičení, a o adventě dokonce i v přífařených obcích, odkud pro něho posílali povoz. Taktéž organizoval Jednotu ustavičného klanění Nejsvětější svátosti oltářní a každou 1. neděli v měsíci měli svoji pobožnost. Obnovil spolek sv. růžence, který v minulých letech založil kaplan p. Josef Dřelák s pobožností každou

druhou neděli v měsíci. Na obranu proti heslu "Pryč od Říma" založil v roce 1904 Spolek sv. Bonifáce se 105 členy. Podobně jako ve Starém Bydžově i zde proběhly sv. misie v březnu 1906, s účastí věřících nebyl však pan farář příliš spokojen.

K jeho práci patřily i různé stavební opravy. Nákladem záduší byl v roce 1903 rozšířen hřbitov a obehnán cihlovou zdí, r. 1902 se uskutečnily opravy kostela pokrývačské, klempířské a sklenářské práce, roku 1903 nátěr fasády, plechování oken a dveří, v roce 1904 nechal opravit varhany, provedl nákup hudebních nástrojů a not. V Loučné Hoře nezapomněl na dřevěný kostelík sv. Jiří a dřevěnou zvonici. Po požáru cukerné rafinérie ve Skřivanech provedl důkladnou opravu kostela a nechal postavit novou dřevěnou zvonici. Tento požár též podrobně popsal v časopise Obnova č.11 roč. XI /1905/.

Ve farní pamětní knize smidarské prováděl rozsáhlé záznamy. Hodně místa věnoval dějinným poznámkám. Popisuje dějiny školy, posloupnost duchovních ve Smidarech. Knihu doplnil fotografiemi duchovních, města, úmrtními oznámeními zdejších duchovních a výstřižky z novin. Na straně 999 píše dokonce o Františku Ladislavu Riegrovi u příležitosti jeho pohřbu.

Nezapomínal ani na společenský život. Velkou událostí v životě městečka bylo odhalení desky básníku Karlu Sudimíru Šnajdrovi a sjezd rodáků smidarských. Předsedou organizačního výboru byl zvolen pan farář Šrám. Slavnost proběhla ve dnech 6.až 8.srpna 1904 s bohatým programem. O této události píše v časopise Obnova v r.1904, roč.X., v č.33 a 34 a také v Dodatku Pamětí městečka Smidar.

V SOKA Hradec Králové ve fondu AF Starý Bydžov se nachází rukopis dějin Vysokého Veselí. Na tomto díle začal pracovat pravděpodobně ve Smidarech. Psal hlavně na základě literatury, dále se odvolává na matriky, Berní rulu. Rukopis má 49 popsaných stran a je vloženo několik lístků s poznámkami, dva výpisy z městských knih od jiného pisatele a dopis od Hanuše Kupfnera s datem 1. dubna 1908. Celý rukopis hovoří o šlechtických majitelích Vysokého Veselí a je zpracován přibližně do konce 17. století.

Pro zajímavost uvádím časopisy, které pan farář odebíral před svou smrtí a nestačil je zaplatit: Vlast, Dělnické noviny, Vychovatel, Hlasy Svatováclavské, Naše listy, Vzdělávací četba katolické mládeže, Sborník historického kroužku, Husitství ve světle pravdy, Obrana vřvy, Kazatelna.

Za svoje působení v duchovní službě byl roku 1907 jmenován biskupským notářem.

Zdravotní stav Václava Šráma se ve Smidarech postupně horšil a v posledních dvou letech mu znemožňoval vykonávání duchovní správy. Zemřel dne 9. února 1909 v 11 hodin. Pohřeb se konal 13. února 1909 za účasti mnoha kněží z okolních farností, zástupců c.k. okresního hejtmanství v Novém Bydžově, členů obecních zastupitelstev z okolních obcí a mnoha lidí. Smuteční kázání pronesl p. Josef Pfof ze Starého Bydžova. Na poslední cestě ho doprovodil svými zpěvy místní zpěvácký spolek Smetana. Podrobný popis najdeme v článku Pohřeb V. Šráma, ... /Obnova, r. 1909, ročník XV, č. 8/.

Bohužel nekrolog v časopise Hradecký kraj / č. 1.-2., ročník VI., s. 58/ uvádí pouze autorství Historického nástinu. Nekrolog v Obnově /r. 1909, ročník XV., č. 7/ nejen shrnuje život a dílo V. Šráma, ale upozorňuje i na jeho pěkné lidské vlastnosti.

Smidary jako projev uznání měly v roce 1938 Šrámovu ulici. Pravděpodobně po roce 1948 byla přejmenována a po listopadu 1989 při dalším přejmenovávání ulic již na svého historika Smidary zapomněly. Bohužel hrob na místním hřbitově není označen a byl jsem na něj upozorněn místními pamětníky.

Václav Šrám stále zůstává významným regionálním historikem. Díky němu měly Starý Bydžov i Smidary poměrně brzy sepsány a vydány své dějiny a tato díla nebyla dosud překonána. Nástin dějin má dosud velký význam pro historiky. V. Šrám byl nejen horlivým knězem, který zaváděl do farností různé náboženské spolky, organizoval svaté misie na posílení náboženství, ale i českým vlastencem, který se zapojoval do veřejné práce. Doufám, že tento skromný článek přispěje k uchování vzpomínky na tohoto kněze a historika.

Prameny a literatura

- a/ Státní okresní archiv Hradec Králové
Fond FÚ Smidary
Farní úřad Smidary – Pamětní kniha 1836/1926
Gymnasium Hradec Králové katalogy
Hospodářská beseda Starý Bydžov /1883/ 1889–1913 pamětní kniha
Spořitelní a záložní spolek ve Starém Bydžově
Archiv fary Starý Bydžov kart. č. I
C.K. soud okresní v Novém Bydžově – Spisy o projednání pozůstalosti po p. Václavu Šrámovi ze Smidar
Archiv města Smidar – církevní záležitosti, pojmenování ulic

- b/ Státní okresní archiv Benešov
Farní kronika Borovnice 1858–1937

- c/ Státní oblastní archiv Zámorsk
 Tabelle der theologischen Kandidaten für das Schuljahr 1873
 Album auditorum Theologiae in Instituto dioecetano
 Reginaehradecensi incipiens ab anno scholastico 1803 /až 1893/
 Kniha narozených Velká Jesenice 1850 - 1862, 1845 - 1850
- d/ Státní okresní archiv Rychnov nad Kněžnou
 Kronika fary Olešnice v Orlických horách 1838 - 1939
 Gymnasium Rychnov nad Kněžnou - katalogy
- e/ Státní okresní archiv Trutnov
 Farní úřad Markoušovice - Farní kronika II. 1836 - 1915
- f/ Státní okresní archiv Litomyšl
 Pamětní kniha obecné a měšťanské školy v Poličce 1879 - 1909
- g/ Děkanství úřad Nový Bydžov
 Gedenkbuch der Altbydžover Expositurkirche vom Jahre 1836
- h/ V. Šrám, Paměti městečka Smidare nad Cidlinou, vlastní náklad 1904
 V. Šrám, Chrám Páně sv. Prokopa ve Starém Bydžově, jeho patronové, dějiny a památky 1895
 V. Šrám, Okres Česko - Skalický Fr.A.Urbánek v Praze 1882
 A. Sedláček, Uřady zámky a tvrze království českého V.,
 Solc a Šimáček společnost s r.o. v Praze 1933

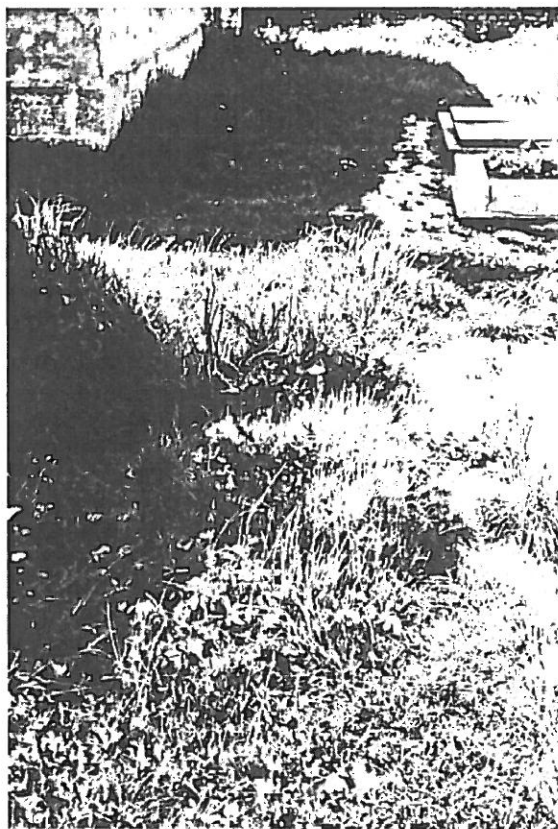

P.Václav Šrám

olej na plátně 54x70,5 cm

od Karla Medlika z Nové Paky,

obraz je uložen na faře ve Smidarech.

Hrob P. Václava Šráma
na hřbitově ve Smidarech

Ukázka rukopisu V. Šráma z pamětní knihy kostela
ve Starém Dyžově, strana 69.

Dílo F. Václava Šráma

OKRES ČESKO-SKALICKÝ.

Nástin historický.

UPRAVIL

VÁCLAV ŠRÁM

kněz v České Skalici.
vlastním a srovnávacím materiálem

S barvotiskovou mapou okresu Česko-Skalického.

V PRAZE.

Nakladatel FR. A. URBÁNEK, knihkupec
pro literární, pedagog. i bud. a zemědělský obor.
1902.

Chrám Páně sv. Prokopa

Starém Bydžově,

Jeho patronové, dějiny a památky.

— Sestavil a vydal —

Městské muzeum v Novém Bydžově

Sepsal

VÁCLAV ŠRÁM,
farář.

Čistý výnos věnován na vnitřní výzdobu tohoto chrámu.

NÁKLADNÍM HOSPODÁŘSKÉ BENEŽY V STARÉM BYDŽOVĚ.

Tiskem V. & A. Janstý v Nov. Bydžově.

PAMĚTI

MĚSTEČKA SMIDAR

NAD CÍDENOU.

VYPRÁVUJE

VÁCLAV ŠRÁM,

farář ve Smidarech.

V HRADCI KRÁLOVÉ.

Tiskem blsk. knihtiskárny. — Nakladem Vác. Šráma, faráře ve Smidarech.
1904.

PhDr. František Vaníček

Tříšť postřehů ze Smidar a okolí

Všem, kdo mají rádi Smidary

Věřím ... věřím pevně,

že v nebi se dá malovat

Canille Corot

V mansardním pokojíku naší rodiny visí na stěně obraz, který máme stále před očima. Poskytuje neobvyklý, ale působivý pohled na věž chrámu sv. Stanislava ve Smidarech přes originální památku technické architektury, starobylou lednici.

Znám tento pohled už mnoho let velmi důvěrně .

Autorem tohoto obrazu, který mám rád, a to nejen pro jeho tematiku, je smidarský malíř - autodidakt, **V i l é m S v o b o d a**.

V souladu s jedním z našich požadavků, které jsme si vytyčili v úvodní části našeho smidarského seriálu, se budeme také snažit seznamovat se blíže s těmi, kteří v našem městečku vytvořili určité hodnoty.

A mezi ně bezesporu patří pan Vilém Svoboda, skromný člověk a umělec, který by se dožil 30. září letošního roku osmdesáti tří let.

Nahlédněme alespoň na chvíli do jeho života a přibližme si i jeho cestu k umění.

Narodil se ve Smidarech v domě čp.18 na náměstí proti radnici, kde měl jeho otec holičství. Oba rodiče pocházeli rovněž ze Smidar. Syn později otcův podnik převzal a rozšířil o dámské kadeřnictví, kde pracovala také jeho sestra Anna. Od roku 1937 byl zde vedoucím až do roku 1952, kdy provozovnu uzavřel, protože tehdejší doba nebyla příznivá pro drobné podnikání.

Potom pracoval jeden rok v pražské Triole, pak devět let v komunálních službách jako holič v Hradci Králové a dva roky ve Skřivanech, nakonec šest roků v Triole ve Smidarech.

Od roku 1972 žil v důchodu, 6. prosince 1994 zemřel.

*Svobodův dům na náměstí prof. Babáka
ve Smidarech*

Nyní se dostáváme k jádru naší studie, k umělecké tvorbě Viléma Svobody.

Hned zpočátku jsme uvedli, že byl samoukem. Začal malovat jako amatér v roce 1933, vzdělával se odbornou literaturou, studoval u akademického malíře Adolfa Doležala, historiografa Hradce Králové, autora četných obrazů obohacujících ikonografii tohoto města.

Svoboda se probíjel většinou sám, maloval často dlouho do noci v hradeckém bytě svého přítele Ladislava Pauluse, také malíře. Býval unaven a vyčerpán, ale tvořit výtvarně nepřestával, protože tak cítil a musel, z vnitřní nutnosti, pro své uspokojení a pro úzký kruh svých přátel a známých.

Zprvu maloval olejomalby, později zvládl složitější malířské techniky, akvarel, temperu a pastel.

Za náměty si vybíral zejména krajiny, zátiší a květiny, které ztvárňoval v realistickém podání.

Na jeho citový svět, tvůrčí výtvarné nadání i uměleckou orientaci měli silný vliv významní čeští i světoví malíři, podle jejichž obrazů vytvářel velmi zdařilé kopie /Slavíček, Kuba, Beneš, Špála; Cézanne, Van Gogh/.

Byl jsem kdysi pozván panem Svobodou na prohlídku jeho děl. Pokusím se vyjádřit svůj dojem, který ve mně jeho obrazy zanechaly. Přirozeně jako laik, protože v této umělecké oblasti nejsem ani erudovaný, tím spíše kompetentní.

Podstatnou část Svobodovy tvorby tvoří obrazy zátiší v různých tematických obměnách, jejichž předlohy byly většinou výpěstky z vlastní zahrady. Jeho vrozený vztah k umění byl neustále umocňován právě touto láskou k přírodě, jejím darům i tvorům /svůj volný čas věnoval nejen malování, ale i práci na zahradě a pěstování včel/.

Pokusil se rovněž o figurální tvorbu, avšak zcela výjimečně /podobizny dvou mladých lidí ze Slovácka/.

Vedle zátiší nejoblíbenější a nejceněnější složkou jeho díla jsou obrazy krajiny, kterou dobře znal a miloval a kterou zachycoval ve všech ročních obdobích, v zimě se zasněženými stromy a poli a zamrzlými řekami, v době tání na jaře a na podzim, kdy barevnost přírody je nejvýraznější. Vždycky u něho jde o skutečnou krajinu, ne o uměleckou vizi, ale o krajinu kolem Smidaru, kde se narodil a žil, či o krajinu kolem Bělohradu nebo na Šumavě, kam před lety často zajížděl.

Odcházel jsem z ateliéru Viléma Svobody /nebo spíše z místnosti, kde měl rozmístěna a uložena svá díla/, vzrušen pohledy na jeho obrazy. Vždy jsem si vážil lidí, kteří něco dokázali, o něco usilovali, kteří nelitovali času ani námahy, aby něco vytvořili, jejichž touhy směřovaly zcela jinam než ke konzumnímu stylu života, z kterého ať se nám to líbí nebo ne, když nemá oporu ve vyšších vznechách, zůstává jenom pocit životního zmarnění.

Dejme tomu, že Vilém Svoboda byl neokázalý umělec, jehož význam je z velké části ohraničen, vem to nešť, o to víc ho obdivuju, říkal jsem si v duchu, když jsem tenkrát opouštěl jeho obrazárnu.

Ve stáří mu zdravotní stav už nedovoloval malovat tak intenzivně, jak by si přál, zvláště ne v krajině pod širým nebem.

Vilém Svoboda byl příkladem prostého neokázalého umělce, jehož tvorba odmítající koncepci jakéhokoliv monumentu se soustřeďuje na komornější výpověď a lásce ke krajině, k přírodě a jejím výtvorům. Stál vždy stranou všech uměleckých skupin a svazů, ale patří plně k umělcům našeho regionu a ve svém tvůrčím úsilí pomáhal dotvářet kulturní obraz svého rodného města.

Jeden ze Svobodových obrazů - "Slunečnice" - visí ve smidarské radnici, v úřadovně matrikářky paní Zavadilové, která ho dostala od pana Viléma Svobody darem, krátce před jeho smrtí. Bylo by jistě na místě, spravedlivé a záslužné, aby alespoň některý ze Svobodových obrazů visel i v zasedací síni, v obecní knihovně a také na chodbách smidarské školy či v bytech uměnímilovných smidarských občanů.

Možná, že tam nahoře budete mít hodně času, klidu a síl na své obrázky, Viléme Svobodo.

Interpretace motivu Svobodova obrazu

Ze Šumavy

Prameny:

Rozhovory s panem Vilémem Svobodou

Písemné záznamy

Zážitky ze setkání s jeho obrazy

Ilustrace: Radka Vaníčková - Krahulcová

Z PŘEKLADŮ

FRANTIŠKA VANÍČKA

Odnášel si tu knihu s pocitem poslední naděje, něco, co nalezl v knihkupectví, právě když od ní odešel. Ó j a s n ý a s l u - n e č n ý d n i, slova staré anglické písně, síla čistého hlasu a melodie. Zpívala ráda, vysokým průzračným hlasem, často až pronikavým, švitořila jako bezstarostný pták. Byla to brožovaná sbírka anglických nářevů a národních písní, redigovaná odborníky. Jistě by ji ráda viděla.

Vlekl se ulicí, nebyl to čas pro opilce, ospalé a lhostejné odpoledne; byl opilý pivem a špínou. Slunce pražilo, na těle měl přilnavý zpocený oděv, chůze ho zmáhala, ulice byly nevlídné a opuštěné.

Měla řadu písní, které zpívala. Jeden čas se zdálo, že by se mohla věnovat zpěvu profesionálně. A tohle v ní přežívalo jako naděje, kousíček talentu, který uvízl navěky v paměti s vírou, že se znovu objeví. Tihle lidé nezapomínají, co chtěli udělat, ale nikdy to nedokážou. Vůbec nezpívala šťastně, a určitě ne vášnivě, ani hlasitě, smutně, silně a dlouho. Jen tak pro vzpomínku, zapni rádio, gramofon, a poslouchej. Koncerty a dřívější zpěv ji v životě posilovaly.

Také malovala. Zdokonalovala se v tom oboru ve veliké šedivé budově na potemnělé městské lřídě. Bylo to vylekané místo, přesto nebezpečné svým věkem a pověstí. Jednou si v této ulici najal pokoj. Musel projít bytem majitelů, aby se dostal do zadní části domu. Nastěhovali si tam věci, na několik minut se uvelebil na posteli, pak se omluvil, sbalil se a vypadl. Omluvil se? Hřích, které nás napadají při chůzi, jsou hřích vzpomínek, a ona v tom tenkrát vůbec nebyla.

Zapálil si cigaretu a začal přemýšlet, kudy by se dal. Kousek od něho po levé straně byl dragstór, za ním ploché náměstí s několika stromy do trojúhelníku, pak ulice pokračovala řadou obchodů.

Byla někde v tom bludišti. Na křižovatce stál hotel pro ženy, Y.W.C.A., nejmilosrdnější ze všech útočišť; spousty lidí, které musí někdo chránit před sexem, stárnutím a jiným nebezpečím.

Kdysi říkala, 'Nečekala jsem tě tak brzy, právě jsem přišla.' Volal ji z recepční kanceláře, načesaná úřednice si ho prohlížela matnými skly brýlí, byla korektní, ne zrovna přátelská. Kdo jste? Ptejte se po své ženě, matce, sestře, přítelkyni. Je lady? Cítil sex. Myslel na oddechování žen ve spánku.

'To nic,' chtěl říct. 'Ne,' rozplakala se. 'Nechci to všechno prožívat ještě jednou. Víc ti nemohu říct. Víc nevím. Už nemám, co bych ti řekla.'

Začala, 'Bylo to ve člunu, skoro mě znásilnili. Ve vlaku jsem ztratila peněženku a v ní tisíc dolarů. Koupila jsem si spoustu italských blůz. Teď si dělám, co se mi zlíbí.'

Co je to anglická píseň? Něco jako 'ch c i j í t t a m, k a m p t á c i o d l é l a j í. Ne tak docela, ale vůně lé staré měkkosti, chladivá, čistá hřejivost hebké přikrývky. P s t, zpívají, t a m v e s t a r é m B e t l é m u s v ě t l a p o h a s í n a j í. Naslouchej pozorně, ne, stále to nemůžeš pochopit. Tón vzlétne tam, pak, jeden, dva, klesá. Lehce. N á h o d o u p o t k á v a j í, to není obyčejná píseň, s o c h u p l a č í c í z o u f a l s t v í m.

Při chůzi pociťoval zvířecí tupost. Rozhodl se k tomuto činu, a proto to chtěl udělat, s knihou, prosáklou potem ruky; už nevyhlížela jako nová. Byl to špinavý starý trik s tou chůzí. Kniha, kterou jí nesl jako dar. Nemělo to žádný smysl, nic tím nevyřešil, žádná odpověď, chůze, která ho měla k ní dovést, ho zdolávala, čas na něj padal jako břemeno, jehož tíže každým krokem narůstala.

Nemůžeš také zpívat? Ne, nejsem dost klidná, snažím se ze všech sil, jen to zkus, co nejvíc. Ne, nemohu. Opravdu? Ne.

Uvidí ji ještě někdy v tomhle životě, pomyslel si. Snad dnes. Stěží se mu vybavovaly okamžiky, ke kterým se po léta stále vracel, povídání při obědě nad jídlem, na něž neměl ani chuť. Ó neměnil by. To byla ta píseň.

Myslel na všechno, co kdy udělal. Nemá smysl dělat mnoho věcí, stačí několik.

'Ó kam ptáci odlétají, když letní slunce se vytrácí?'

Ne, tišeji, ještě tišeji. Slova splývají s melodií, píseň se stává písní slov. O čem vypráví? Ó, o prostých věcech, o ženách a mužích, o chlapcích a dívkách, o senu a obilí na polích, o koních, o starých cestách, o kamení a vránách, o růžích. Jedna píseň začíná, 'Vzpomínám, vzpomínám na ten dům.' Není to snadné, ale až si zvykneš na ten hlas, o kterém nic nevíš. Říkej si to pomalu.

'Waley, Waley. Ó, láska je zářivá. Záblesk chvílky pomíjivé.' To byla opravdová píseň, skutečná. Zpívej ji. Byla v knize, kterou držel v ruce. Jména autorů byla zárukou, že všechny písně jsou v té knize.

Zpívej:

U l i c e j e k n i h a
n a z a h r a d ě
s p o č í v á t i n a k o l e n o u
m á d r a h á s t a r á A n g l i e . . .

Zpívej o ní, o té nestoudnosti zahrady, která zmarnila tvou láskou zkřehlá místa, ulomila trn, aby ho vbodla do tváře zimy, drsného větru a řezavého mrazu, ohromen nad zamrzlým oknem vítr naráží na hlubokou noc a na vybledlý měsíc, uvězněný v ledové tříšti. Anglické písně jsou půvabné popěvky se svéráznou rozmanitou melodií.

Knihu téměř necítil, jen si uvědomoval horkost, jak ji svíral v ruce. Nevěděl, kterou ulicí by se tam nejrychleji dostal. Kráčel zvolna bez cíle, ještě trochu opilý. Zdálo se mu, že si ho lidé pátravě prohlížejí, ale nemohl uhnout očima ze směru své cesty.

Pomalou a napjatě naslouchal, co mu přehrávala z gramofonu. Ve dvou poschodích budovy, kde bydleli, spálil pojistky a opravil je tak, že gramofon hrál lépe a silněji. Prudký a monotonní rytmus kalypsa, Charlie Parker. Poslouchej. Je to píseň, ó, kam p t á c i o d l é t a j í, u ž n i k d y v í c j e n e -
u z ř í š. Ne, nemůžeš to dobře slyšet, tak sladké, tak lehké. Slyšíš? Poslouchej pozorně, pak vezmi nástroj a hraj. Ať vylétnou tóny, tak, do dálky, lákej ten zvuk ze štíhlého dřeva. Buď ale opatrný. Zní to jako hlas z jeskyní, z pokradmých stínů a vod, rákosí a lesních vrb. To nemůžeš hned pochopit. Poslouchej, znovu a znovu poslouchej. Zpíval ostře a zlověstně, ó zavři dveře za sebou. Nikdy nezavírala dveře do koupelny.

Labyrintem lidí a ulic se dostal k řadě domů, k místům osiřelým a špinavým; bezútěšná zákoutí, odříznutá od světa, jako by se jednou měla změnit v parky, lesy, jeskyně, vody. Do kamenného bazénu odkapávala z trubky voda. Ponořil do ní ruce a pak si je utíral o kalhoty. Posadil se, aby si promyslel, kudy by se dal.

„Už nikdy,“ řekla. Ne, ještě naposledy. To nebylo z povinnosti. Poslední pohled, kniha, ne navždycky, ale naposledy. Ach, to jsi ty. Bože, to jsi ty. Nikdy by mě nenapadlo, že se s tebou takhle shledám. Ó řekni, jaká šťastná náhoda mi tě přivála do cesty, ta píseň snad. Zpívej ji.

Vstal, nevěděl už ani, kde je. Obrátil se na kolemjdoucího muže a dostal neurčitou odpověď. Opilec s knihou. Podívejte se, ožrala a má knihu. Novou knihu. Neodpovídali mu, ale rychle ho míjeli, někteří s úsměvem, jiní zamračení. Asi se bude pokoušet jím tu knihu prodat.

Nebyl však opilý. Měl zlomené srdce. Bylo mu horko, utrmácený, žízňivý, toužil po přátelích, domově, ženě a kamarádech a pivu. Zpíval tu píseň pro ty tóny. Šel dál, ale ztratil už veškerou naději.

Neposloucháš. Ano, ale význam slov mu unikal. Tak, jeden a dva, takhle, tam, teď to slyšíš, jeden a dva. H o c h s t á l
v h o ř í c í m k e ř i. V l a s y m u š l e h a l y
p l a m e n e m. V ě d ě l, ž e u h o ř í. M y s l e l n a
s m r t. Ano, ale takhle ne. Je to píseň, falešná. Šel dál, protože musel, nemyslel už na nic jiného. Dát jí tu knihu. Dát jí tu prokletou knihu. Dokázat jí, čeho je pro ni schopen. Tu knihu s písněmi.

xx

Ilustrovala Radka Vaníčková - Krahulcová

František Vaníček

NA CHVILKU S BÁSNÍKEM

Dnešní text je zvláštního charakteru, zdá se vám poněkud odlišnější, podivnější, já vím. Jako by mu chybělo napětí, zápleтка, konflikt, děj se má přece rozvíjet, stupňovat až k rozuzlení. Avšak absence těchto typických znaků povídky je jen zdánlivá. Autor atakuje city čtenáře jinými prostředky, než jakých používá prozaik: narážkami, symboly, odlišnými obrazy i výrazivem, větší zhuštěností a zašifrovaností příběhu.

Pozorný čtenář však odhalí brzo pod lyrickým nánosem milostný konflikt dvou lidí, jejich rozchod a marnou touhu po návratu.

Přečtěte si ještě jednou tenhle příběh o člověku, který postrádá smysl života, vydejte se s ním znovu na jeho zarputilou cestu, na níž hledá svou ztracenou lásku, aby ji naposledy v životě ještě uviděl, než se s ní rozloučí navždycky. Alespoň trochu z hrdinova smutku se přenesete také na vás, i vás se dotkne jeho tragédie.

Robert Creeley není prozaik a vypravěč, ale básník, jeho verše nejsou lehké, zpěvné popěvky o štěstí, ale odrážejí lidské vztahy, které jsou složité a mnohdy tragické. Nevyhýbá se zármutku a bolestem světa, jeho čtenáři to cítí a vědí, že záměrem umělce je útěcha.

V jedné ze svých básní říká, neučiníš-li nic pro druhého, vyhneš se tragédii lidského vztahu."

Není to snadné čtení, vidíte, ale o to silnější je naše citové zaujetí.

Robert Creeley patří mezi přední současné básníky střední generace ve Spojených státech.

Jeho lyrizovanou prózu „KNIHA“ /The Book/ jsem přetlumočil z výboru moderní americké literatury "THE NEW WRITING IN THE USA" již v roce 1970. V lednu 1971 otiskl tento překlad kulturní měsíčník TEXTY.

Je to pravděpodobně jediný překlad Creeleyho prózy do češtiny. Ukázky z jeho veršů v českém překladu uvádí výtečná antologie moderní americké poezie „O b e z n á m e n i s n o c í“ /1967/ a český výbor z jeho básní „V a r i a c e“ /1979/.

XX

První světová válka - POKRAČOVÁNÍ

Zajatci

Když byla vyhlášena mobilisace, odešlo z obce mnoho mužů k vojsku. Nastal nářek, že sklizeň právě počatá bude se těžko dopravovat pod střechu. Během čtyřleté války ubývalo stále pracovních sil, které nahrazeny dělní, starci a stařenami. Ženy vojáků zastávaly práci těžší, oraly, sily, sekaly obilí a řídily potahy. Pěstování některých plodin se omezilo na polovici /řepa/. Nastal pokles výnosu polních plodin, neboť nedostatek hnojiva, sadby, mořidel a hlavně hospodáře bylo pocitováno velmi.

Cennou výpomocí byli váleční zajatci, kteří dávání do obcí na práce zemědělské od vojenské správy. Práce jejich po počátečních obtížích, než se seznámili se způsobem práce a než se smluvili, celkem dobře se osvědčila. Později někteří podlehlí špatným vlivům domácích lidí, kteří z důvodu třídní nevraživosti jim práci u rolníků haněli.

Zajalcům se platilo z počátku 2 K týdně, k celému zaopatření 50 haléřů denně, ke konci války až 10 K týdně. O oděv se starala z počátku správa lábora, později byla to povinnost zaměstnavatele.

Zajatci se obdivovali intenzivní práci u nás, neradi pracovali a touha všech byla - d o m o v. Někteří z nich, zvláště Rusové jevíli velikou způsobilost k řemeslným pracím. Zhotovovali různé věci pro domácnost i mnohé litěrnosti.

Nepěkný zjev u zajalců byl karban a častý útěk z místa, ne že by se měli špatně, neb s nimi bylo dobře zacházeno, ale stesk po domově.

Odešli. Slíbili, že psáli budou. Buď nesplnili svého slibu, neb dopisy nedošly. Srbové ještě se dostali do své domoviny. Rusové na cestě, kdy armáda rakouská v rozkladu se hrnula z východu zpět, mnohý položil život na prahu nyní tak nešťastné vlasti a nespáčil více "širé, svaté Rusi".

M r t v ý m :

Jsem si vědom, že ani ústa nejvýmluvnější, ani pero nejvytříbenější nestačí uctít v této pamětní knize památku těch, jež ve válce položili životy své. Vždyť se jednalo o životy nadějně, mladé, jímž běh žití teprv plně rozvíti se měl.

I Vy, kteří klesli jste v plném květu let mužných, zda při vzpomínce na Vás nedeře se z úst bolem semknutých osudné Proč? Proč osud k Vám byl tak krutý? Život nedožilý, touhy nesplněné, naděje zmařené! Co my Vám dáti můžeme - vzpomínku a soucit - žel soucit neprobudí, vzpomínka nepotěší. Milióny Vás spí ve všech končinách země - na ledovcích nebetyčných, v hlubinách mořských, v bažinách Rokytna, na smutných pláních širé Rusi, ve smavé Champagni, v rozeklaných skaliskách divé Albánie - co tu hrobů a v každém skryt. Někdo, jenž svými milován a očekáván.

A vzpomínka naše letí, kde roztroušeny rovy těch, jímž naše česká země byla domovem, k níž oni lnuli svou myslí, kdež nyní leží, zaplativše poblouzení lidského plemene statkem nejdražším - životem.

Krev Vaše nebyla nadarmo prolita, byla dána v oběť osvobozené vlasti. Kéž vděčnost naše rovna Vaší obětavosti.

Nezapomeneme Vás nikdy.

Ve Smidarech leží mnoho synů vykrvácelo na poli válečném, budiž jména a osudy jejich zaznamenány na věčnou paměť potomkům.

Josef Babák, povoláním profesor, nadporučík bosenského pluku č. 4, zemřel 3. září 1917 v Rábu stár 35 let a pochován ve Smidarech.

Jan Bradna, nar. 24.12.1887. Bojoval u Teronu, Zborova, Dosalto v Sibiři. Padl jako ruský legionář v Rusku 6.4.1919 v Sibiři. Byl zabít bolševíky.

Jan Doubravský, nar. 1870. Bojoval a zemřel v Itálii v polní nemocnici.

František Čermák. Bojoval v Rusku. Zemřel v Praze v nemocnici a pochován na Olšanech

Cyril Honzák, inženýr, narodil se ve Smidarech 22.11.1882. Studoval na gymnasiu v Novém Bydžově a na reálce v Jičíně, techniku v Praze, kde dosáhl diplomu inženýra chemické technologie. Po jednoroční vojenské službě u pěšího pluku č. 74 v Praze, č. 36 v Mladé Boleslavi a v Brunecku v Tyrolích, zaměstnán jako tovární technik v Močovicích, v Roudnici, v Uherském Hradišti. Při mobilisaci 1914 narukoval jako praporčík pěš. pl.č.36, s jehož pochodovým praporem odešel v srpnu 1914 na ruskou frontu u Jaroslavi v Haliči. Tam v bojích u vsi Ostrova dne 20.10.1914 beze stopy zmizel. Dle neurčitých zpráv byl těžce raněn a zajat Rusy.

Václav Jirsák, kočí ze Smidar, voják zem. pěš. pluku č. 12, střelen 9.5.1915 do krku na ruském bojišti, zemřel 14.5.1915 ve věku 33 let.

Karel Jiránek, krejčí ze Smidar, nar. 29.10.1893. Voják 23 pěš. pl. střelen do hlavy u Gorice 18.11.1915, zemřel 19.11.1915 ve věku 22 let.

Jindřich Klíček, pokrývač, nar. 18.10.1886, u druhého praporu polních myslivců. Padl u Lublína a tam pochován.

Jindřich Kroužilek, nar. 18.10.1885 ve Smidarech. Po nastoupení v Hradci Králové narukoval do Lublína. Bojoval v Itálii, kde zemřel 19. června 1914.

Josef Křepela. Padl, neví se kdy a kde.

Karel Kubišta, narodil se v Nymburce 17.10.1895. Když mu byli 4 roky, zemřel otec a od té doby bydlil ve Smidarech. Studoval na gymnasiu v Novém Bydžově a ve Dvoře Králové n.L., zúčastňoval se společenského života pěveckého, hudebního a ochotnického. V únoru 1915 byl odveden, v březnu nastoupil u pěš. pl.č. 36 v Liberci. V

květnu 1915 nařízeno bylo přestěhování českých pluků do alpských zemí a Uher a také pěší pluk č. 36 přeložen do Debrecína. Tehdy došlo v Haliči k přeběhnutí celých dvou polních praporů pěš. pl.č. 36 do ruského zajetí a v důsledku toho byl dotčený pluk rozpuštěn a zbylé mužstvo rozděleno mezi jiné cizojazyčné pluky. K. Kubišta přidělen k maď.rum.pěš.pl.č.47 do Brašova v jižním Sedmihradsku. Odtud dirigován v lednu 1916 jako kadeř aspirant na italské bojiště na sev. část sočské fronty, kde zajat Italy 13.3.1916. V Itálii pobýval v zajateckých táborech, posléze v Padule, kde bylo středisko československého odboje. Po povolení zřízení československého vojska vstoupil léz a v květnu 1918 ocílá se jako člen výzvědných hlídek československých na italské frontě u Assiaga. Tam naplňuje se životní osud československého revolučního vojáka. Za útoku na rakouskou posici u Cima Tre Tezzi je raněn minou do hlavy a nohy a v nastálém zmatku, domnívaje se, že jsou obklíčeni Rakušany a hrozí mu potupná smrt na šibenici, zastřelil se ze služebního revolveru k ránu 24.9.1918. Po smrti byl povýšen "in memoriam" na nadporučíka a dekorován stříbrnou medailí "al valore militare".

V armádním rozkaze italském ze dne 25.9.1918 čtou se o něm tato slova "...za krutého ohně dělostřeleckého, první mezi prvními, s neskrotnou odvahou, dovedl své mužstvo do nepřátelských zákopů, kde na smrt raněn, jako hrdý vzor ideálu svobody, zanechal svůj mladý život...."

Odpočívá na hřbitově v Marono Vincentino, horské vsi severně od Verony.

František Macák. Bojoval u Přemyslu a dostal se do zajetí.

Václav Marušák, nar.r.1880 a v říjnu narukoval do Mladé Boleslavi a odjel do Watensu. Odjel na ruskou frontu a přišel do zajetí r.1916. Jako zajatec pracoval v závodech Demijovských. Pokusil se o útěk, byl chycen a trestán. Potom se rozstonal a byl dán do nemocnice v Kijevě a zemřel r. 1917 v zajetí.

Karel Matys, mlynář ve Smidarech, člen městské rady, vojín zeměbr. polní houfnicové baterie č. 13, zemřel 22. dubna 1915 v Satoralja Ujhely v Uhrách, zánětem plic ve věku 43 let. Převezen do Smidar, kdež pochován.

Václav Podlipný, obuvník rodem z Kamenice, nar. 1896, přistěhoval se do Smidar. 28.8.1914 v Ml. Boleslavi přidělen k pěš. pl.č.74 v Jičíně a narukoval do Sarajeva v Bosně. Po 8 měsících odešel na frontu na Dobrobojsku, kde po 14 dnech byl střelen do hlavy a ihned skončil. Zprávu obdrželi rodiče od 2 vojínů z Mlázovic a Vysokého n/Jiz.

Antonín Podlipný, obuvník, nar.r.1888. Zemřel na frontě r. 1916 v Petropavloysku, okmalínská oblast, č. lábora 10.

Antonín Prokop. Zemřel v Praze v nemocnici.

Josef Roubal, nar. v červnu 1877 ve Smidarech, padl 12.11.1916. Pohřben v Majdanu u St. Dubrova v Rusku.

Václav Svoboda, nar. 6.2.1894. Nejdříve byl ve Vídni v továrně, odtud se dostal do Hradce, odkudž rukoval do Itálie. Zemřel 27.10.1918 v Debrecíně v nemocnici.

Antonín Tyl, nar. 30.zář. 1894.

Václav Tichý, nar. 24.12.1892. Narukoval do Josefova k 25.pl.1.bat. a při první ofenzivě v Rusku padl.

Václav Urban, nar. 7.2.1879 ve Smidarech. Dělník. Zemřel v Rusku v Petrohradě.

Rudolf Vlasák, nar. 7.5.1894. Padl v bitvě v Haliči 18.6.1916.

Jan Zubatý, kand. učitelství, nar. 7.5.1898 ve Smidarech. Narukoval 11.května 1916. Padl při útoku 31.7.1917 v Ivankovicích u Smiatymu v Bukovině. Hrob č. 18.075. Sloužil u 52 pěš. pluku maďarského.

Pokračování příště.

Zveřejňuje: Jar. Brixová
kronikářka

Voják z první světové války

pan Hloucal Rudolf
od hřbitova

4 POHÁDKY O DRACÍCH A PRINCEZNÁCH

Dne 29. března 95 zhlédli žáci 1. stupně Základní školy ve Smidarech a děti mateřské školy loutkové představení v provedení manželů Anny a Matěje Kopeckých, které se uskutečnilo v tělocvičně základní školy.

První ze čtyř pohádek se jmenovala "Krabičková pohádka" nebo také "Pohádka pro líné jazýčky" a napsala ji Jitka Schonová. Pohádka vyprávěla o princezně, kterou děti odnaučí šišlat.

Autorkou dalších tří "Dračích pohádek" je Milada Mašalová. Ke svým pohádkovým příběhům napsala: "Když jsme jednou dočetli pohádku o krásné princezně, zachráněné v poslední chvíli před strašlivým drakem, zeptal se malý pihovatý kluk: "A když je nějaká princezna škaredá, tak ji drak taky odnese?" Jak odpovědět? Že princezny v pohádkách jsou vždycky krásné a hodné? A proč vlastně? A tak vznikly pohádky o tom, že i princezny mohou být protivné, zlé a ufnukané a že samozřejmě i jejich případy s draky potom vypadají a dopadají jinak. Vznikly jakési varianty na známé téma, obměny situace, se kterou se děti v pohádkách už setkaly a které chtějí děti pobavit a zaujmout právě neobvyklostí průběhu a řešením klasického příběhu. Tomu pihovatému klukovi budou vyprávět o tom, co se stane, když se královské dcery nevyvedou. Ale co by to bylo za povídání o princeznách, kdyby nedošlo i na tu tradičně krásnou a hodnou? Tak tedy: O jednom drakovi a třech princeznách - každé jiné."

Přestože bylo představení svým zaměřením i rozsahem určeno dětem předškolního věku a prvním třídám ZŠ, doufám, že se líbilo i dětem o něco starším a učitelům.

MATĚJ A ANNA KOPEČTÍ

Loutkové divadlo mělo, v českých zemích bohatší tradici než kdekoli jinde v Evropě. Jeho počátky sahají až do druhé poloviny 18. století. Typická byla zejména činnost kočovných lidových loutkářů v době národního obrození, která byla kolébkou dalšího působení a podnikání herců i celých loutkářských rodů. Připomeňme nejznámější osobnost té doby - Matěje Kopeckého. Jejich pojízdným domovem byla maringotka, zbytek života trávili na jevišti, v sále hospody, při stavbě kulis, tvorbě loutek a rekvizit. Odkázání na přízeň publika jezdili marionetáři od vesnice k vesnici, od městečka k městečku se svými malými kamarády a hráli lidem pro radost i potěšení. Zároveň však byli také jedinými informátory o dění ve světě i doma a ve svých produkcích seznamovali prosté lidi s díly tradičního světového repertoáru, jako byl Faust, Jenovefa, Don Juan aj., později i s hrami původními s tématy naší národní historie - Posvícení v Hudlicích, Pan Franc ze zámku apod.

A co bylo nejdůležitější - hrálo se česky, a v tom byl onen národně pokrokový význam působení obrozenských loutkářů.

V závěru jen pár vzácných slov, která napsal J. Fučík: " Drkotavý komediantský vůz Matěje Kopeckého na venkově, stejně jako nevzhledná dřevěná bouda v Praze, byly prvním skutečným Národním divadlem českým".

Matěj Kopecký

se narodil 4.11.1923 na loutkářských cestách svých rodičů ve východočeské Ostroměři. - Kdybyste si mohli poslechnout jeho vzpomínání na dětská léta, užasli byste nad bohatstvím zážitků: cestování od města k městu, od vesnice ke vsi.. venkovské hospodské sály, kde Kopečtí dávali svá představení... starodávné vlastenecké hry, jejichž texty slýchal budoucí loutkář a pokračovatel rodových tradic už od útlého věku. Bylo samozřejmé, že děti loutkářů také pomáhaly svým rodičům v přípravách na představení. Slavěly jeviště, oblékaly loutky, učily se na malých rolích loutkářskému řemeslu a později zákonům divadelního kumštu.

Dětství a mládí - poměrně chudé, ale o to bohatší na zážitky citové a nepříkrášené životní zkušenosti - vychovalo z Matěje Kopeckého svědomitého a citlivého loutkáře. V roce 1959 se stal členem divadla Drak a odvedl v uplynulých šestadvaceti sezónách velkou řadu zajímavých a krásných rolí. Některé z nich - Enšpígl nebo Johanes doktor Faust - si vysloužily vysoké ocenění nejen doma, ale i na četných zájezdech v zahraničí.

1973 - 1974 prémie Českého literárního fondu

1978 Čestné uznání rady KNV Hradec Králové

1983 Zasloužilý pracovník kultury

Anna Kopecká

se narodila 24.8.1933. Prožívala podobné dětství a podobná léta mladosti. Její otec se jmenoval Matěj Kopecký a ona se rovněž provdala za Matěje Kopeckého. Později se jim narodil syn Mátů, který se svou sestrou Aničkou vystudoval na loutkářské katedře AMU, hraje nyní v libereckém Naivním divadle a je otcem malého Matýska Kopeckého, se vši pravděpodobností dalšího loutkáře toho jména.

Ale v historii se nemá předbít. Vraťme se do roku 1959, kdy Matěj a Anna Kopečtí zanechali svého pojiždění po vlastech českých a usadili se trvale v Hradci Králové. Anička se starala o děti a když se rozletěla do světa, vrátila se k svému původnímu povolání a znovu hraje se svým mužem loutková představení. Jezdí spolu opět po východočeském kraji, znovu rozdávají radost a smích, stejně jako všechny předcházející generace u nás nejznámějšího loutkářského rodu.

Podle metodického materiálu zpracovala : E.Řeháčková

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Nově narození

- 12.11. 94 Petr Štajer
Loučná Hora 4
- 23.11. 94 Kristýna Žampová
Smidary 43
- 26.11. 94 Petr Kalný
Smidary 165
- 15.2. 95 Adam Hillebrand
Smidary 210
- 22.2. 95 Václav Šana
Smidary 176
- 3.3. 95 Tomáš Ondráček
Smidary 321

- 5.3. 95 Jakub Novotný
Smidary 301
- 24.3. 95 Dominik Wójcik
Smidary 329

=====

Úmrtí

- 6.12. 94 Vilém Svoboda
Smidary 18
- 7.12. 94 Josef Pokrupa
Smidary 71
- 5.1. 95 Anna Hladíková
Smidary 136
- 6.1. 95 Božena Pavlová
Chotělice 25
- 5.3. 95 Karel Blažek
Smidary 280
- 6.3. 95 Josefa Bernartová
Loučná Hora 24
- 7.3. 95 Josef Tauchman
Chotělice 10
- 29.3. 95 Josef Syřiště
Chotělice 98

Diamantovou svatbu - 60 let společného života oslavili dne 24.11.1994 manželé Marie a Josef Brandovi z Loučné Hory 56.

Zlatou svatbu - 50 let společného života oslavili dne 13.1.1995 manželé Vlasta a František Vránovi ze Smidar 265.
B l a h o p ř e j e m e .

VÍTÁNÍ OBČÁNKŮ

Dne 21.ledna 1995 se uskutečnilo v obřadní síni Obecního úřadu ve Smidarech vítání sedmi nových občánků do života.

Manželé Kalných se synem Petrem

Malá recitátorka Veronika Balušíková

Marie Zavadilová
matrikářka

PRO CHVÍLE ODDECHU

Město a letovisko (1. tajenka) na ostrohu nad řekou (2. tajenka) 7 km východně od Čáslavi. Osada vznikla jako podhradí stejnojmenného hradu, městem v 1. polovině 14. stol. Další rozvoj v 16. stol., r. 1812 byl postaven jeden z prvních (3. tajenka) v Čechách.

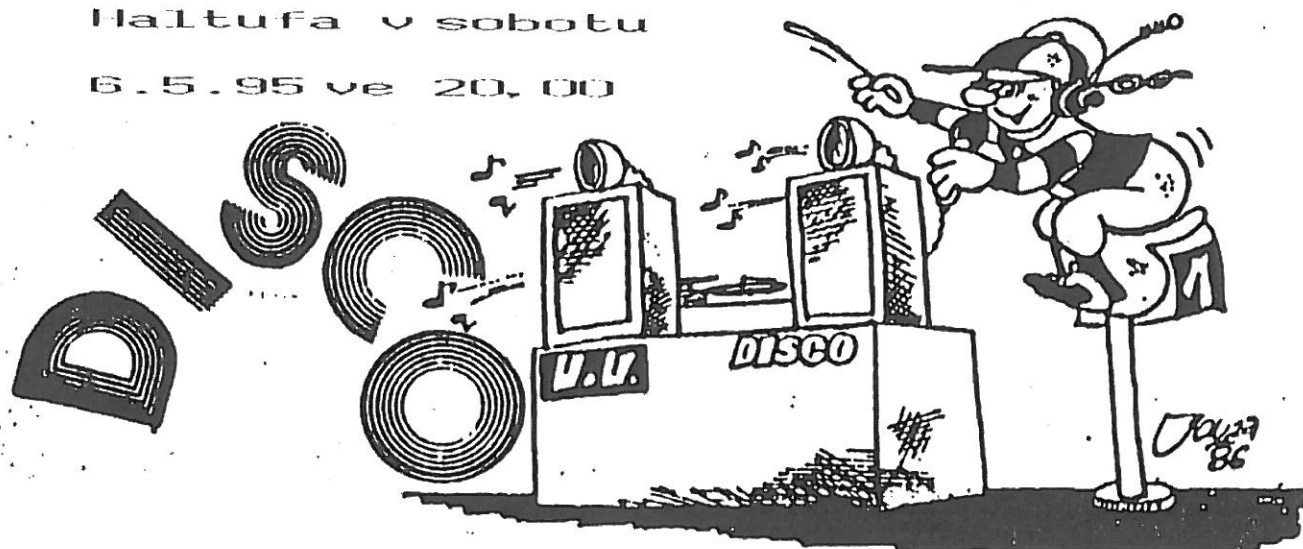
Pomůcka: České Heřmanice, Nela, Valov, Anaa

	PSANIM OPOTRE BOVAT	1	LISTNATÝ STROM	RUSKÁ ŘEKA	SOLMIZ SLABIKA	DIVOKÝ OSEL	PENĚŽNÍ JEDNOTKA USA		SEKNUTI	LATINSKÁ SPOJKA	PRĚMYSLET		2	ANGLICKÁ SPOJKA
MĚSTO NA UKRAJINĚ								NA TOTO MÍSTO				RUSKÝ SOUHLAS		
VOJENSKÉ ZBRANĚ								KLID ZBRANĚ				OSOBNÍ ZAJMENO		
TEXTILNÍ ZAVOD					JMÉNO PSA					OSTY CHAVOST			TITAN	
SPZ PRAHY				CHLAPEC (NAREC)	AMBALÁŽ				ZAVAZEK					DRUH FRANC UMĚNÍ
UKAZOVACÍ ZAJMENO			ŠPANEL					SLOVENSKÁ PŘEDLOŽKA				MPZ RUMUNSKÁ		
	MALINKÝ KOUSEK (SLOV)	FILMOVÁ HVEZDA		EVROPAN				CHATA				KNÍŽNÍ ZKRATKA		
		HUDEBNÍ NASTROJ	ČESKÉ MĚSTO				SLETNUTÍ PTACTVA					STRÍBRNÝ		
ČESKÝ HISTORIK UMĚNÍ						PLAVIDLO					ZNAČKA KORENÍ			
ULOHA					ŠROUB	ZLOČINEC					JMÉNO CHLAPCE			
					ŘECKÝ OSTROV					MUZSKÉ JMÉNO				
NADOBA NA VÍNO				MŮŘSKÝ KORYS					AKADEMIE VED - ZKR			SOLNÍ SL (ZAST)		
				MĚSTO V MALÍ					DODAVAT MLADÍ			ESPER CISLOVKA		
SPZ OLMOUCE			MUZSKÉ JMÉNO				JINAM						3	RUSKÁ SPOJOVACÍ DRUŽICE
			ITALSKÝ SOUHLAS				PRODEJNÍ ORGANIZ							
ČESKÁ OBEČ														
ANGLICKÝ BASNIK						ŠPANĚLSKÁ ŘEKA					STARÁ ZBRAN			
PŘEDLOŽKA			RADIUM			JMÉNO ZPEVÁČKY SUMAC				PROBĚLKA				
								SPZ PRO PRAHU ZAPAD			IBSENOVO DRAMA			
								PALESTIN SKÁ ZKRATKA			KLESAT			
								ČESKÁ OBEČ				LATINSKÝ ZAPOR		
								VANEK				SOLMIZ SLABIKA		USAZENINA
								KAZ				SLOV SPOJKA		
								TURECKÝ OTEČ				STARORIM SKÝ PENÍZ		
								VLÁKNO			PAPOUŠEK			
											KUCHYNSKÁ POTŘEBA			

POZVÁNKA

KULTURNÍ STŘEDISKO VE SMIDARECH
POŘÁDÁ BĚHEM SMIDARSKÉ POUTI
V SÁLE SOKOLOVNY

pro mládež diskotéku Luboše
Hařtufa v sobotu
6.5.95 ve 20.00

pro všechny generace pouťovou
zábavu hudební skupiny z Lázní
Běláhořad METEOR v neděli 7.5.95
začátek ve 20.00 vstupné 25,- Kč

hudební
skupina

METEOR

Vláďa - Přemek -
- Jirka - Vašek
(+ Standa, Láďa, Vláša II)

Vydává Obecní úřad ve Smidarech. Ročník 1995. Vychází
nepravidelně. Odpovědný redaktor: E. Řeháčková
Povoleno Okr. úřadem Hradec Králové